

КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОГО СТУПЕНЯ «ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР»

ВІННИЦЯ 2024

Методичні рекомендації щодо організації та проведення державної атестації здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

УКЛАДАЧІ:

канд. економ. наук, Наталія ЄВДОКИМОВА старший викладач кафедри фінансово-економічних дисциплін

Олена ЛИМАР старший викладач кафедри фінансово-економічних дисциплін

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат педагогічних наук, декан факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» Олена МАЙДАНИК

ПОГОДЖЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти

« 02 » лютого 2024 р., протокол № 3

Голова [підпис] канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

Методичні рекомендації розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін

« 17 » січня 2024 р., протокол № 6

Завідувач кафедри [підпис] канд. економ. наук, Наталія ЄВДОКИМОВА

ВСТУП

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється відповідно до вимог стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр та Положення про організацію освітнього процесу.

Метою державної атестації здобувача освіти є визначення фактичної відповідності рівня освітньої та кваліфікаційної підготовки випускника вимогам освітньо-професійної програми спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Атестація здобувачів освіти здійснюється після завершення ними теоретичної та практичної частини навчання за освітньо-професійним ступенем «Фаховий молодший бакалавр». ЕК оцінює рівень теоретичної і практичної підготовки випускників, вирішує питання про здобуття певного освітнього рівня, присвоєння відповідної кваліфікації та видачу документа про освіту.

До складання комплексного державного екзамену, що проводиться на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії, допускають студентів, які виконали навчальний план.

Комплексний державний екзамен проводиться як комплексна перевірка знань здобувачів освіти з таких навчальних дисциплін:

1. «Податкова система»;
2. «Бюджетна система»;
3. «Банківські операції»;
4. «Гроші та кредит»;
5. «Фінанси».

Зміст комплексних кваліфікаційних завдань (ККЗ), що виносяться на комплексний державний екзамен, орієнтується на діагностику рівня опанування здобувачами освіти спеціальних компетентностей, програмних результатів, що визначені у Стандарті фахової передвищої освіти, а також засобах діагностики якості освіти.

Відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти України галузі знань 07 Управління і адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, комплексний державний екзамен проводиться в усній формі.

Комплексний державний екзамен повинен визначати рівень засвоєння здобувачами освіти матеріалів наведених вище фахових дисциплін, уміння самостійно аналізувати проблеми та формувати фінансово-економічні позиції, активно використовувати набуті знання у своїй професійній діяльності, здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Цілі комплексного державного екзамену зумовлюють і його функції. Головною з них є контроль та оцінка рівня фахових знань та умінь, отриманих здобувачем освіти протягом навчання.

Реалізація цієї функції припускає перевірку методологічних і теоретичних принципів, проблем і положень наведених вище дисциплін, а також уміння їх використовувати в практичній діяльності.

Важливе значення має функція виявлення навичок вирішення практичних завдань, конкретного аналізу проблемних ситуацій.

Комплексний державний екзамен виконує і важливу виховну функцію. Вона проявляється у вмінні здобувача освіти самостійно, логічно й послідовно висловлювати свої переконання, здійснювати самоконтроль та критично оцінювати свої знання і навички.

Комплексний державний екзамен за умов всебічного аналізу його результатів, дозволяє найбільш вичерпно з'ясувати позитивний досвід і недоліки в організації, змісті та методиці викладання фахових дисциплін, а також самостійної роботи здобувача освіти. Це дає можливість визначити конкретні заходи щодо удосконалення викладання як нормативних фахових освітніх компонентів, так і вибіркових, окреслити шляхи поліпшення взаємозв'язку та спадкоємності у їхньому викладанні.

керівництва кафедри, факультету та коледжу на необхідність усунення недоліків, які суттєво впливають на якість підготовки майбутніх фахівців.

Голова ЕК

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Примітки:

- При складанні звіту не обов'язково окремо виділяти вищезазначені розділи, крім розділу "Висновки та рекомендації".
- Курсивом надано рекомендації щодо змісту відповідного розділу.

Вимоги до структури звіту ДЕК

З В І Т

про роботу екзаменаційної комісії

із складання комплексного державного екзамену

зі спеціальності (з напрямку підготовки) _____
(код та назва спеціальності (напряму підготовки))

1. Склад ЕК та організація її роботи із складання комплексного державного екзамену

Державна екзаменаційна комісія із складання комплексного державного екзамену освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр призначена наказом по коледжу

від «__» _____ 20__ р. № _____ у складі:

Голова комісії: _____
(ПІБ, науковий ступінь і вчене звання, посада)

Члени комісії: _____

_____ (ПІБ, науковий ступінь і вчене звання, посада)

Далі у довільній формі надається така інформація:

- *питання організації роботи комісії (розклад роботи ДЕК), повнота забезпечення необхідними матеріалами і документами;*
- *зауваження щодо забезпечення організації роботи ДЕК.*

2. Результати складання комплексного державного екзамену

Результати захисту надаються у вигляді таблиці.

3. Якість підготовки випускників

У цьому розділі на підставі аналізу складання комплексного державного екзамену відображаються:

- *рівень підготовки фахівців відповідного ОПС;*
- *характеристика знань, умінь та навичок випускників, їх відповідність вимогам ОПС;*
- *позитивні моменти у підготовці фахівців;*
- *недоліки та невірні питання, які впливають на якість підготовки фахівців.*

4. Висновки та рекомендації

Формуються загальні висновки щодо якості складання комплексного державного екзамену із зазначенням позитивних здобутків та виявлених недоліків, надаються рекомендації та пропозиції, спрямовані на підвищення ефективності підготовки до державного екзамену, звертається увага

Програма проведення комплексного екзамену розробляється кафедрою фінансово-економічних дисциплін та затверджується Методичною радою коледжу фахової передвищої освіти

1. Підготовка до комплексного державного екзамену

1.1. Загальні вимоги до організації комплексного державного екзамену

Організаційна підготовка до комплексного державного екзамену проводиться згідно з розпорядженням директора навчального закладу, кафедрою фінансово-економічних дисциплін разом з навчальною частиною, організовує підготовку до комплексного державного екзамену за заздалегідь розробленим планом.

На підготовку і складання державних екзаменів надається не менше десяти навчальних днів, упродовж яких організовується проведення групових та індивідуальних консультацій.

Комісія створюється щорічно для кожного напрямку підготовки для всіх форм навчання і діє протягом календарного року. Для проведення державного екзамену створюється державна екзаменаційна комісія яка:

- перевіряє і оцінює теоретичну та практичну підготовку здобувачів освіти з освітніх компонентів;
- приймає рішення про присвоєння кваліфікації «Фаховий молодший бакалавр з фінансів, банківської справи та страхування».

Результати державного екзамену оголошуються головою ЕК після обговорення результатів з членами ЕК. Оцінка результатів складання державного екзамену здійснюється з урахуванням поточної успішності в порядку, передбаченому системою контролю знань, прийнятому в навчальному закладі. Повторне складання державного іспиту, з метою підвищення оцінки, не дозволяється.

У тих випадках, коли складання державного екзамену не відповідає вимогам рівня атестації, державна комісія приймає рішення про те, що здобувач

освіти є не атестованим. Якщо здобувач освіти не з'явився на державний екзамен, він вважається не атестованим у зв'язку з неявкою. Здобувачі освіти, які не атестовані за результатами державного екзамену, або з причини неявки, мають право на повторну атестацію виключно у термін роботи державної комісії (наступний навчальний рік).

Під час підготовки до екзаменів велику роль відіграють консультації. Зазвичай кожній групі дають передекзаменаційні консультації по кожному освітньому компоненту.

Консультації мають на меті надати здобувачам освіти допомогу у вивченні нових і найбільш складних питань фахових дисциплін. Тому вона організовується для здобувачів освіти на самому початку терміну, виділеного для підготовки й складання державних екзаменів. Її можна проводити ще до закінчення читання оглядових лекцій.

На консультації викладач доводить до відома здобувачів освіти:

- про принципи групування питань в екзаменаційних білетах;
- про місце (аудиторії), час та порядок проведення екзамену;
- про режим роботи в дні підготовки до екзамену;
- про методичні вказівки до підготовки і проведення державного екзамену.

Викладач рекомендує здобувачам освіти заздалегідь сформулювати питання, на які вони бажають отримати додаткові пояснення. Це, зрозуміло, не виключає можливості для кожного здобувача освіти задавати свої питання під час проведення консультації. Доцільно також на консультації проаналізувати найбільш поширені помилки, які допускали здобувачі освіти в попередніх групах на державних екзаменах.

1.2. Формування Державних екзаменаційних комісій (ЕК)

Контроль державного екзамену здійснюється екзаменаційною комісією.

Екзаменаційна комісія формується щорічно на період проведення екзамену в межах екзаменаційної комісії за спеціальністю з числа викладацького складу кафедри фінансово-економічних дисциплін в кількості

йому може бути надана можливість складання екзамену під час підготовки до інших державних екзаменів.

Усі засідання державної екзаменаційної комісії протокуються. У протоколи записуються поставлені здобувачам освіти питання, вносяться оцінки, одержані на державному екзамені, особливі думки і зауваження членів комісії, вказуються кваліфікація та державний документ (з відзнакою чи без відзнаки), що видається випускнику. Протокол підписують голова та члени державної комісії, які брали участь у засіданні. Протоколи засідань ЕК здаються на факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності.

3.3. Звіт про результат екзамену

Після закінчення роботи екзаменаційної комісії її голова складає звіт. У звіті голови комісії дається аналіз рівня підготовки випускників зі спеціальності, характеристика знань здобувачів освіти, виявлених під час захисту, недоліки в підготовці з окремих дисциплін (питань), висловлюються рекомендації щодо поліпшення навчального процесу.

Підсумки державного екзамену обговорюються на засіданнях кафедри фінансово-економічних дисциплін, Методичної та Педагогічної ради.

3.4. Реалізація висновків і рекомендацій екзаменаційної комісії

Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності, випускаюча кафедра за підсумками комплексного державного екзамену за фахом розробляють і здійснюють відповідні заходи, які спрямовані на подальше удосконалення викладання фахових дисциплін і підвищення якості підготовки фахівців в галузі фінансів.

Визначивши логіку відповіді на питання, потрібно скласти розгорнутий план відповіді у формі окремих тез.

Комплексний екзамен передбачає перевірку й оцінку сформованості у здобувачів освіти компетенцій, які передбачають наявність фундаментальних знань методологічних засад, а також здатності реалізувати здобуті знання та вміння у майбутній професійній діяльності.

У разі сумніву щодо розуміння сформульованих у білеті питань або умов задачі здобувач освіти має право звернутися за поясненням до екзаменаційної комісії.

3. Підведення підсумків комплексного державного екзамену

3.1. Оголошення результатів комплексного державного екзамену

Результати комплексного державного екзамену оголошуються здобувачам освіти у день його проведення після оформлення протоколів екзаменаційної комісії. При цьому дається загальна оцінка відповідей здобувачів освіти.

Здобувач освіти має право у цей день подати заяву до членів ЕК про перегляд результатів комплексного державного екзамену. При перегляді результатів обов'язково повинні бути присутні всі члени екзаменаційної комісії.

3.2. Оформлення результатів комплексного державного екзамену

Рішення щодо оцінки знань здобувача освіти приймається Державною екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням простою більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. За умов рівності кількості голосів вирішальним є голос голови.

Результати комплексного державного екзамену за фахом визначаються у національній шкалі.

Здобувачам освіти, які не склали комплексний державний екзамен з повноважних причин (підтверджених документально), директором коледжу

трьох осіб на чолі з головою – висококваліфікованим фахівцем в області фінансів (економіки), який має вчений ступінь або звання та заступником голови екзаменаційної комісії – деканом факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності або заступника директора з навчальної роботи.

Пропозиції щодо голів ЕК декан факультету повинний надати до навчальної частини до 1 листопада поточного навчального року, а пропозиції щодо складу ДЕК – до 10 грудня. Голови ЕК з атестації здобувачів освіти призначаються наказом директора.

До участі в роботі ЕК як екзаменатори можуть залучатися професори, доценти та інші викладачі випускної кафедри навчального закладу, які здійснюють підготовку фахівців в галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Персональний склад членів державної комісії і екзаменаторів затверджується директором не пізніше, ніж за місяць до початку роботи державної комісії.

Одна й та сама особа може бути головою державної екзаменаційної комісії не більше трьох років поспіль.

Складання державних екзаменів проводиться на відкритому засіданні ДЕК за участю всього її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Голова ЕК зобов'язаний:

– ознайомити всіх членів комісії з їх правами та обов'язками;

– довести до членів ЕК основні завдання та вимоги щодо атестації студентів, критерії оцінювання якості підготовки випускників, розклад роботи ЕК, особливості організації та проведення державного екзамену;

– забезпечити роботу комісії відповідно до затвердженого розкладу;

– обов'язково бути присутнім на комплексному державному екзамені, на засіданнях комісії під час обговорення результатів екзаменів, виставленні оцінок, вирішенні питань про присвоєння відповідного ступеня вищої освіти, професійної кваліфікації та видачі дипломів державного звання або відмові у їх видачі (з необхідною аргументацією);

– програма комплексного державного екзамену розглянута і обговорена на засіданні кафедри викладачів фінансово-економічних дисциплін;

– наказ про затвердження голови ЕК;

– наказ про затвердження членів ЕК;

– списки здобувачів освіти, допущених до складання комплексного державного екзамену, за підписом заступника директора з навчальної роботи;

– зведені екзаменаційні відомості;

– навчальні програми з дисциплін, винесених на державні екзамени;

– відомість підсумкових оцінок за 2022-2024 роки навчання;

– комплекти екзаменаційних білетів та додатків до білетів, розглянутих і обговорених на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін;

– перелік навчально-методичного забезпечення, яким дозволяється користуватися під час складання комплексних державних екзаменів, розглянутий і обговорений на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін;

– методичні рекомендації щодо підготовки до комплексних державних екзаменів обговорених на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін.

– критерії оцінювання усних відповідей студентів у національній системі;

– перелік наочного приладдя, матеріалів довідкового характеру, технічні та дидактичні засоби й обладнання, що дозволені для використання здобувачами освіти під час підготовки та відповідей на питання державного екзамену.

1.4. Методичні рекомендації з підготовки екзаменаційних питань

Підготовка і формування екзаменаційних білетів є одним з найбільш складних і відповідальних питань. При їх формуванні можна користуватися двома різними підходами.

Перший полягає у збереженні специфіки кожної дисципліни. Це полегшує вирішення організаційних моментів: питання оглядових лекцій,

проведення консультацій, підведення підсумків екзаменів тощо. Але можливе дублювання окремих питань.

Другий підхід – комплексний, системний, являє собою синтез усіх наскрізних проблем фахової підготовки. У цьому випадку екзаменаційні питання повинні формуватися на засадах методологічного їх значення, актуальності з погляду на сучасні вимоги. Безумовно, за таким підходом частина питань може залишитися поза увагою укладачів екзаменаційних білетів. Тому доцільно включати їх в білети як самостійні питання.

Екзамени проводяться за білетами, складеними відповідно до програм державного екзамену.

Екзаменаційні білети, варіанти завдань, перелік матеріалів та обладнання розробляються викладачами кафедри, щорічно затверджуються заступником директора з навчальної роботи та завідувачем випускової кафедри.

2. Організація та проведення комплексного державного екзамену

2.1. Вихідні умови до державного кваліфікаційного екзамену

До державного екзамену допускаються здобувачі освіти, які закінчили вивчення всіх теоретичних освітніх компонентів, склали всі заліки й екзамени згідно з навчальним планом спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Державний екзамен проводиться усно у формі відповідей на питання білета.

Відповідно до Стандарту освіти МОН України у КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» вибрано структуру завдань державної атестації випускників згідно з наступним варіантом: комплексний державний екзамен.

2.2. Форма проведення комплексного державного екзамену

До початку екзамену група здобувачів освіти, які складають його за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де відбувається засідання ЕК.